

Xabar

O'ZBEKISTON POCHTA VA TELEKOMMUNIKATSIYALAR AGENTLIGI NASHRI

1992 yil martdan chiqa boshlagan

2001 yil, 21 sentyabr № 39 (472)

Sotuvda narxi erkin

Қарши шаҳар телефон тармоғи абонентлар бўлими оператори Ҳафиза ХУСМОНОВА хизматидан мижозлар мамнун.

Т. ЛУТФУЛЛАЕВ олган сурат

ЎЗАРО ҲАМКОРЛИК

"ЎзМАКОМ" қўшма корхонаси раҳбарияти бозор иқтисодиёти талабларидан келиб чиққан ҳолда кадрлар тайёрлаш масаласига алоҳида эътибор бермоқда. Қўшма корхона Тошкент электротехника алоқа институти билан ўзаро ҳамкорлик шартномасини имзолаган эди. Ушбу шартномага кўра институт қўшма корхонага юқори малакали мутахассислар тайёрлаб бериш мажбуриятини, корхонамиз эса талабаларнинг ўқиш тўловла-

рини ўз зиммасига олган эди. Яқинда институтда ўтказилган тест синовлари ва институт раҳбарияти тавсиясига кўра институтнинг уч нафар магистрантлари танлаб олинди. Шу муносабат билан қўшма корхона мажлислар залида магистратура тингловчи бўлиб ўтди. Энди бу уч тингловчи ўқиш билан бирга қўшма корхонада ўз мутахассисликлари бўйича билим ва

малакаларини мустаҳкамлаб борадилар.

Корхона раҳбарияти ушбу шартноманинг учала томонга ҳам фойдали бўлишига ва келажакда махсус тайёргарлик кўрган билимли мутахассислар корхонамиз ривожига муносиб ҳисса қўшишига ишонч билдирди.

Д. РАҲМАТҚОРИЕВА,
"ЎзМАКОМ" ҚҚ кадрлар бўлимининг бош инспектори

ХАЛҚАРО КЎРГАЗМА

Тошкент шаҳрида 25-27 сентябр кунлари телекоммуникациялар ва компьютер технологиялари UzTel 2001 иккинчи Халқаро кўргазмаси бўлиб ўтади. Таъкилотчилар Британиянинг машҳур ITe Group PLC Халқаро савдо-кўргазмаси ва компаниянинг Ўзбекистондаги ҳамкори Itesa, Osivo компанияларидир.

Кўргазма иштирокчилари сафидан АҚШ, Россия, Япония, Норвегия, Жанубий Корея ва бошқа давлатларнинг йирик халқаро компаниялари ўрин олган. Мазкур тадбир Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги, Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, "ЎзЭкспоМАРКАЗ" ва "Ўзбектелеком" акциядорлик компаниялари томонидан қўллаб-қувватланмоқда.

Кўргазма 25 сентябр куни соат 11.00 да "ЎзЭкспоМАРКАЗ"нинг биринчи галереясида очилади. Кўргазмага марҳамат!

"Наманган почтаси" акциядорлик жамияти ва унинг таркибидagi шаҳар, туман филиаллари ишчи-ходимлари ўртасида "Ватанни ардоқлаган Ғолиблар 1-2-3 даражали дип-

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

кам бўлмайд", шиори остида кўрик-танлов бўлиб ўтди. Унинг шартига кўра қатнашчилар республикамизнинг Мустақиллик йилларида эришган ютуқлари, миллий урф-одатларимиз, қадриятларимизни саҳна кўринишида намойиш этдилар.

Кўрик-танлов томошабинлар ва иштирокчиларда яхши таассурот қолдирди. Ҳайъат аъзолари Наманган шаҳар филиали жамоасини биринчи

ўринга лойиқ деб топди. Иккинчи ва учинчи ўринлар Турақўрғон ва Янгиқўрғон филиаллари жамоаларига насиб этди. Ғолиблар 1-2-3 даражали дип-

ломлар ҳамда "Наманган почтаси" акциядорлик жамияти ва вилоят алоқа ходимлари бирлашган касаба уюшмаси қўмитасининг фахрий ёрликлари ва қимматбаҳо совғалари билан тақдирландилар.

Совриндор жамоаларнинг филиал раҳбарлари эса жамоаларни тайёрлашдаги хизматлари учун пул мукофотлари билан рағбатлантиришди.

Б. БОЛТАБОВ

Мулоҳаза

Бугунги кун раҳбар шахслар ҳаракатчанликни талаб қилмоқда. Ҳар қандай корхона ёки таъкилотнинг ривожланиши замонавий технологияларга, ходимларнинг моддий манфаатдорлигига, муаммоларнинг ўз вақтида ҳал этилишига боғлиқ. Бу вазифалар раҳбардан катта тажрибани, узққни кўзлаб иш юритишни ва албатта, тadbиркорликни талаб қилади. Ҳўш, бу боралда Радиоалоқа, радиоэшиттириш ва телевидение корхонасида қандай ишлар қилинмоқда. Мухбиримиз корхона бошлиғи Мухаммадлозим ОТАМУҲАМЕДОВ билан шулар ҳақида суҳбатлашди:

ўз биносига эга эмасди. Самарали ҳаракатимиз натижасида ушбу муаммо ҳам ҳал бўлди.

— Юқорида "Маҳаллий Телеком" ва "Халқаро Телеком" АҚлари бирлашганини айтиб ўтдингиз. Бу бирлашнинг имкониятлари ҳақида тўхталангиз.

— Бу икки йирик компаниянинг бирлашиши бизга телекоммуникация бўйича хизмат кўрсатишнинг радиоалоқа тасарруфидати деярли барча турлари билан шуғулланиш имкониятини яратди.

ЗАМОНАВИЙ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

— Мухаммадлозим ака, Сиз корхона анча ночор аҳволга тушиб қолган бир пайтда раҳбар бўлдингиз. Ишларни тўри йўлга қўйиб, корхонани оёққа тургазиш учун нималар қилинди?

— Аввало, шуни айтишим керакки, корхонамиз Республика радиоалоқа, радиоэшиттириш ва телевидение ишлаб чиқариш бирлашмаси деб номланарди. "Маҳаллий Телеком" ва "Халқаро Телеком" АҚлари бирлашгандан кейин корхонамизнинг номи ўзгарди. Шу муносабат билан ўз низомимизга ўзгартиришлар киритдик. Энди саволингизга келсак, тўғри, мен раҳбар бўлиб келганимда корхона иқтисодий томондан қийин аҳволга тушиб қолганди. Сабоби, бу ерда буйруқбозлик, сансалорлик авжига чиққанди. Ишни дастлаб ана шу иллатларни бартараф қилишдан бошладик. Бошқарув аппаратидagi кадрлар орасида тушунтириш ишларини олиб бордик. Жамоалда соғлом муҳитни яратиб олач, корхонанинг ички имкониятларини тўлиқ ўрганиб-чиқдик. Дармад келтирмайдиган бўлимларини бошқа ташкилот, муассасалар тасарруфига бериб юбордик. Бу билан бюджетимизга келадиган моддий зиён тўхтатилди. Шу кунгача корхона

Шу кунларда Тошкент шаҳри, Сурхондарё, Бухоро вилоятларидаги радиоастурларни тайёрлаш ва тарқатиш корхоналари билан биргаликда иш олиб борилмоқда. Яқин кунларда корхонамиз тасарруфидида "Сурхон садоси" номли эфир диапазонидида радиоканал иш бошлайди. Бундан ташқари, республиканинг барча вилоят тармоқ корхоналарида кабелли телевидение тизимларини ишлатишни йўлга қўймоқчимиз.

Бозор иқтисодиёти олдимизга янги-янги талабларни қўймоқда. Раҳбар изланувчан, тadbиркор бўлсагина корхона ривожланади. Юқорида тилга олган режаларимиз асосий ишмиздан ташқари даромад келтирувчи манбалардир. Бундан ташқари, Япония кредити бўйича Қорақалпоғистон Республикаси, Бухоро, Хоразм, Навоий ва Қашқадарё вилоятларида олтинчи олтинчи телевизион ва ўттиз учта радиоэшиттириш узатгичларини замонавийларига алмаштириш режамиз бор.

(Давоми 2-бетда.)

Обуна - 2002

"ХАВАР" ГА ОБУНА БЎЛИНГ! ЎРМАТАИ МУШТАРИЙЛАРИ!

Мана, дўппи бир айлангунча умр дафтарининг яна бир саҳифаси ниҳоясига етмоқда. Янги обуна мавсуми бошланмоқда.

Агар Сиз "Хавар"га яна обуна бўлсангиз, алоқа соҳасидаги жаммики янгиликлар, муаммолар ва диққатга сазовор масалалардан ўз вақтида хабардор бўлиб борасиз.

"Хавар" газетасига 2002 йил учун обуна бошланди. Газетамизга барча алоқа бўлимларида обуна бўлиш мумкин.

Нашр кўрсаткичи:

Якка тартибдаги обуначилар учун - 227.

Ташкилотлар учун - 228.

"Хавар" газетаси ҳар ҳафтанинг муборак жума куни хонадонингизга кириб боришини истасангиз, тезроқ обуна бўлишга шошилинг!

(Авазли 1-бетда.)

Корхонамиз асосан республика миқёсида давлат телерадиостурларни тарқатиш билан шуғулланади, 1300 нафар ходим фаолият кўрсатади. Мавжуд техникаларимиз эса 1975-1985 йилларда ўрнатилган бўлиб, аксарияти ўз хизмат мuddатини ўтаб бўлган. Ускуналарни янгисига алмаштириш борасида ҳам ҳаракат қилаймиз.

Утган йили Тошкент телеиндораси" радиотелевизион ускуналарини алмаштириш бўйича танлов эълон қилинганди. Кўпгаб эронский корпорациялар иштирок этган ушбу танловда Япониянинг "Иточу" корпорацияси ғолиб бўлган эди. Танлов шартига кўра иккита 20 киловаттлик телевизион узатгич ускуналари ўрнатилди.

— **Маълумки, ҳар қандай соҳанинг келажаги малакали кадрларга боғлиқ...**

— Албатта, кадрларни қайта тайёрлаш, уларнинг малакасини ошириб бориш бутунги куннинг муҳим талабидир. Шу мақсадда Ўрта Осиё телекоммуникациялар ўқув марказида бир гуруҳ мутахассисларни тўлов асосида ўқитдик. Афсуски, кўпчилан натижага эришилмади. Марказдаги ўқув жараёни яхши ташкил этилган, ammo бизнинг назаримизда ўқитувчилар малакасига алоҳида эътибор бериш

керакка ўхшайди. Бу хусусда ҳар иккала томон ҳам биргаликда жиҳдий ўйлаб кўрсалар фойдалан холи бўлмас эди.

— Корхонамиздаги мавжуд муаммолар нималардан иборат?

ЗАМОНАВИЙ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

— Иш бор жойда камчилик ва муаммолар бўлиши табиий, албатта. Шу кунга қадар ишлашиб келинаётган услуб бўйича телерадиостурларни тарқатиш учун ўрнатилган таърифлар эксплуатация қилинганга эди, холос. Янги техника сотиб олиш учун маблағ ҳисобга олинмаган.

Кейинги пайтда корхонанинг асосий бурюртмачиси бўлган "Ўзтеле-радиокомпания" телерадиостурлар ҳажминини қисқарттира бошлади. Натижада корхонамиз маълум бир қисм даромадан маҳрум бўлди. Бир неча радиоузатгичларни тўхтатишга мажбур бўлдик. Бугунги кунда тўхтатилган радиоузатгичларни маҳаллий радиоэшиттиришларни тарқатишга мўлжаллаб турибмиз. Харажатлар кўпайиши муносабати билан таърифларни ошириш масалалари кўриляпти.

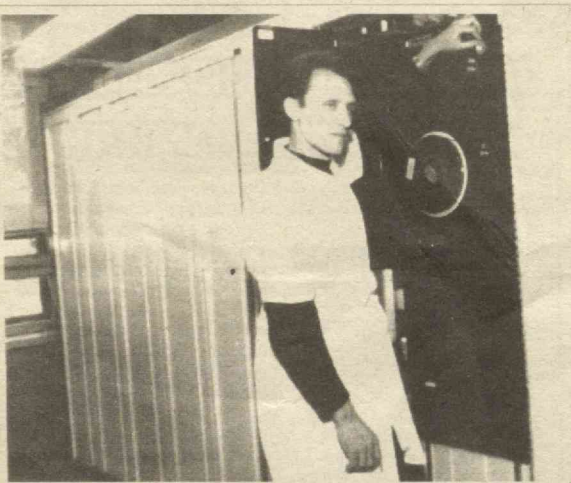
— **Тажрибали мутахассис сифатида айтинг-чи, ишнинг янада яхшилаш учун нималарга эътибор бериш керак?**

• Мулоҳаза

— Биринчидан, ҳар бир янги режа ва хизмат турлари билан шуғулланишдан аввал маркетинг тадқиқотлари ўтказилиши лозим. Иккинчидан, маҳаллий техник мутахассисларни ўқитиш ва тайёрлашни тубдан ўзгартириш, мавжуд техник ходимларни қайта ўқитиш жараёнини ташкил этиш ва аттестациядан ўтказиш керак. Корхонамизнинг янги Низомида кўрсатилганидек, телекоммуникация соҳасига радиоалоқа қисми бўйича қўшимча даромад келтирувчи омиллар билан шуғулланиш даркор.

Маълумки, тармоғимизда маҳаллий кадрлар кам ишлашади. Шунинг учун ҳам маҳаллий кадрлар тайёрлашга кўпроқ эътибор бериш лозим. Бундан ташқари, ёш, иқтидорли мутахассислар ўртасида замонавий технологиялар Интернет, Декта, Лама, Транк ва шунга ўхшаш замонавий тизимлар билан шуғулланишни тарғиб қилиш керак. Шу ишлар амалга оширилса, соҳада кўпгина илҳобий ўзгаришлар қилиш мумкин деб ўйлайман.

И. АХМЕДОВ сўхбатлашди

Тошкентдаги 152-АТС муҳандиси Алексей БЕЛЯКОВ мураккаб, замонавий электрон АТСларни бошқаришда ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқда.

Т. ЛУТФУЛЛАЕВ олган сурат

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Тошкент электротехника алоқа институти 2001/2002 ўқув йили учун куйидаги мутахассисликлар бўйича кундузги ва сиртки бўлимларга аспирантурага қабул эълон қилади

- 05.12.02. — Алоқа каналлари орқали ахборот узатиш қурилмалари ва тизимлари;
- 05.12.14. — Алоқа тармоқлари, бўлимлари ва ахборот тақсимлаш;
- 05.12.17. — Радиотехника, телевидение тизимлари ва қурилмалари.

Ҳужжатлар 2001 йил 10 октябргача қабул қилинади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Амир Темура кўчаси, 108-уй.

Маълумотлар учун телефонлар: 35-08-84, 35-01-12, 35-07-63. Факс: 35-10-40.

ИСТЕЪМОЛЧИГА СИФАТ, ИШДА ЭСА МАСЪУЛИЯТ ЗАРУР

Тошкент шаҳар Давлат алоқа инспекцияси биринчи ярим йиллик давомида алоқа хизмати кўрсатувчи субъектларда йиғирма бўлса текширув ўтказди. Шунингдек, "Ишонч телефони" хизматига келиб тушаётган шикоятларнинг қайд қилиниши ҳам назорат қилинмоқда. Почта ва матбуот тарқатиш хизмати сифатининг истеъмолчилар томонидан баҳолалиниши ўрганиш учун эса анкеталаштириш ишлари йўлга қўйилган.

Текширишларда маълум бўлдики, "Узвясвязсуптник" раҳбарияти фаолиятида "Ўзбекистон Республикаси ҳудудиди радиоэлектрон воситалар ва радиочастоталар спектрини бошқариш тартиби тўғрисида"ги Низомнинг 10-банди бузилишига йўл қўйилган ҳамда 2000 йил, октябрь ойида хорижда ишлаб чиқарилган "INMARSAT" русумли станция ЭММнинг рухсатсиз Тошкент шаҳри ҳудудига киритилган. Бундай ҳаракатта ҳатто Тош-

кент шаҳар аэропортининг Божхона назорати ходимлари ҳам эътибор беришмаган.

Ҳозирги вақтда Тошкент шаҳри ҳудудиди қирқ иккита кабел студияларининг рухсатномасиз иш юрғатаётгани аниқланди. Шу бонс уларнинг фаолиятини етарли назорат қилимаётган "Ўзбекистон кабел телевиденияси" АЖ раҳбари Т.Комилевага барча студия раҳбарларига оғохлантурувчи хатлар жўнатилди.

Шаҳар кабел студиялари томонидан олиб кўрсатилаётган Россия телевиденияси дастурларининг тасвири сифати бузилаётгани тўғрисида аҳолидан Давлат алоқа инспекцияга шикоятлар келиб тушмоқда. Участка монитёрлари эса мижозлар чақиринига бивонан ўз вақтида етиб бормаётгани, баъзида эса ариза-муурожаатларга оилаб эътибор қаратаймаётгани аниқланди. Пойтахтимизнинг Қорақамиш 1/1 даҳасидаги 25- уйда яшовчи мижозлар муурожа-

атларида кўрсатилганидек, 2001 йилнинг 30 июнидан шу кунгача хонадонларга уланган кабеллар узилган ҳолда осилиб ётибди. Бу эса кабел телевиденияси ходимларининг ўз вазифаларига масъулиятсизлик билан ёндашаётганини билдиради.

Тошкент шаҳридаги телефон тармоқларида ҳам капитал таъмирлаш бўйича ишлар сус олиб борилаётгани натижаасида линия-кабел хўжаллиги иншоотларидаги шикастланган борасида шикоятлар кун сайини ортиб бормоқда.

Ўйлаймики, юқориди номлари қайд этилган корхона раҳбарлари ўзларига тегишли хулоса чиқариб оладилар. Биз эса мижозларга сифатли хизмат кўрсатиш йўлида назоратни давом эттирган ҳолда ушбу масалага яна қайтамиз.

Л. ЧУБ, Тошкент шаҳар ДАИ бошлиғи

Бир неча йилдирки, халқаро тармоқни англатувчи Интернет ибораси оммавий ахборот воситалари орқали тез-тез тилга олиниб, одамларнинг иш фаолиятлари ва онлига чуқур кириб бормоқда.

Ахборотга ва ахборот алмасишга талаб ортиб бораётган айни замонда Интернет энг самарали, тезкор ва ҳамма учун

таклифи билан чиқди. "Ўзбекистон почтаси" ДАК-да почта корхоналарини компьютер техникаси билан жиҳозлаш, уларни Интернет тармоғига улаш учун зарур қисмлар билан таъминлаш ишлари олиб борилмоқда. Авалл турли хизматларда фойдаланиб келинган 370 та компьютер ҳам почта корхоналарида Ин-

ИНТЕРНЕТ

САМАРАЛИ ВА

тернет хизмати-ни ташкил эта-

Фойдаланиш мумкин ТЕЗКОР ХИЗМАТ

бўлган тармоқ сифатида хизмат қилмоқда. У ахборот тарқатишда шундай марраларни эгалладики, унга фақат мулақо янги, ўта замонавий лойиҳаларгина тенглаша олиши мумкин.

Республикамиз ҳукумати ҳам Интернет тармоғини янада ривожлантириш масаласига шу куннинг кечиктириб бўлмас вазифаси сифатида қарамоқда. Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил, 23 майда қабул қилган "Компьютер ва ахборот технологияларини 2001-2005 йилларда ривожлантириш дастурини ишлаб чиқиш, халқаро ахборот тизими — Интернет тизимларига кенг қўламада кириб боришни таъминлаш тадбирлари ҳақида"ги Қарори ҳам бу йўлда қўйилган дадил қадамдир.

Ўзбекистонда маълумотларни узатиш миллий тармоғининг оператори "О'ЗПАК" корхонаси ҳисобланади. У корхоналар, ташкилотлар ва аҳолига телекоммуникация хизматлари кўрсатади. Интернет тармоғига уланиш хизматини фаол ривожлантириш борасида ҳам "О'ЗПАК" ва унинг вилоятлардаги филиаллари етакчилик қилмоқда.

Муस्ताқиллик йиллари телекоммуникация тармоқларини ривожлантириш борасида катта ютуқларни қўлга киритган, талайгина техника воситаларига эга бўлган Почта ва телекоммуникациялар агентлиги бу имкониятлардан мамлакат иқтисодиётни юксалтириш йўлида самарали фойдаланишни таъминлашга ҳаракат қилмоқда.

"Ўзбектелеком" АКнинг барча корхоналари ахборот алмашиш ишида иштирок этмоқдалар. "Тошкент шаҳар телефон тармоғи" АЖ пойтахтдаги барча умумтаълим мактабларини Интернетга улашда ёрдам бериш

ётган мутахассислар томонида соҳага йўналтирилди. Шунингдек, Жаҳон почта Иттифоқидан Интернет хизмати кўрсатиш учун йиғирмата замонавий компьютер техникаси келтирилди. Улар «Тошкент почтамати», «Халқаро почтамати» ва 100- почта бўлимига ўрнатилди. Бир нечтаси эса вилоятлар почта корхоналарига жўнатилди.

Аҳолига хизмат кўрсатиш учун Интернетнинг алоқа бўлимларига кириб келишидан алоқачилар ҳам манфаатдордирлар. Зеро, бу янги хизмат, иш билан таъминланиш, қўшимча даромад деган гап. Бу борада "Тошкент почтамати" АЖда самарали ишлар амалга оширилмоқда. Корхонанинг қирқта компьютердан йиғирма бештаси почта бўлимларида Интернет хизмати кўрсатиш учун ўрнатилди. Етмишта компьютер эса модемлар ва Интернет тармоғига улаш учун қўшимча жиҳозлар билан бутланди. Бу иш билан айниқса Хоразм, Андижон, Наманган, Жиззах ҳамда Термиз алоқачилари фаол шуғулланмоқдалар. Бухоро, Нукус, Қирғона ва Қарши бўлимларида Интернет тармоғига улаш ишлари олиб борилмоқда. Самарқанд ва Гулистон шаҳарларида ҳам бу ишлар йўлга қўйилиш арасида. Бир сўз билан айтганда, Интернет билан боғлиқ ишлар республика бўйича кенг қўламада амалга оширилмоқда.

Энг муҳими — фойдали, қизиқарли ва истиқболли бу хизмат тури билан Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги ҳамда "Ўзбекистон почтаси" ДАК фаол ва мунтазам иш олиб бормоқда.

А. КУДИНОВ

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

"Ўзбектелеком интернетшл" АЖ қўшма корхонаси жамоаси иқтисод бўйича менеждер Лариса АНКУДИНОВА-ни туғилган куни билан санимий қўтлайди. Унга узоқ умр, муштакам соғлиқ ва оилавий хотиржамлик тилайди.

"Тошкент Телеком" АЖ жамоаси ҳисобчи Людмила ШЕВЧУК-ни 50 ёши билан муборакбод этади. Унга оилавий бахт, сийхат-саломатлик, ишларида муваффақиятлар тилайди.

"Андижон Телеком" АЖ Булоқбоши филиали жамоаси бош муҳандиси Исмоилжон МИРЗАЕВ-ни туғилган куни билан табриклайди. Унга мазмунли умр, сийхат-саломатлик ва ишларида зафарлар тилаб қолади.

"Қашқадарё Телеком" ШК Чироқчи филиали жамоаси телеграфчи Раис ГЕНАТУЛИН-ни 60 ёши билан табриклайди. Унга сийхат-саломатлик, узоқ умр ва фарзандларининг бахтини кўриб юришини тилайди.

Машхур рус ёзувчиси Иван Сергеевич Тургенев француз кўшиқчиси Полина Виардога севиб қолади. У шу аёл ишида умр кечиради ва ҳаётининг асосий қисмини чет элда ўтказади. Ёзувчининг кўнраб гўзал асарлар ёзишига ҳам шу француз хоними сабабчи бўлган. Адибнинг Париж яқинидаги Буживал шаҳрида жойлашган дала ҳовлиси севгилиси билан ёнма-ён эди. Тургенев ўзининг энг бахтли кунларини ана шу ерда ўтказарди. У маъшукаси учун барча нарсага тайёр эди. Таниқли, анчамунча сармоёга эга, чиройли, қалди қомати келинган ёзувчи бутун ҳаётини шу француз аёлига бахшида этган.

Ўз-ўзидан савол туғилади, ёзувчини бу аёл нимаси билан мафтун этдикин? Ахир, Полина унчалик гўзал ҳам эмас эди.

Полина Виардо таниқли испан кўшиқчиси Мануэля Гарсиянинг қизи эди. Отаси опера кўшиқчиси билан дунёнинг кўнраб давлатларига танилганди. Полинанинг катта опаси ҳам таниқли кўшиқчи бўлган. У узок умр кўрмади, 28 ёшида вафот этди. Шундан кейин Полина кўшиқчилик йўлини танлади. У халққа тез танилди. Айниқса италия опера театри директори Луи Виардога турмушта чиққанидан сўнг омади юришди. У умр бўйи бундан рози бўлиб юрди. Тургенев Виардонинг илк мартаба 1843 йили, у туркум опера кўшиқларини ижро этганида таниди. Ўша лаҳзалардаёқ уни севиб қолган эди. Шундан кейин 25 ёшли ёзувчи Полина Виардо қатнашган спектаклларнинг барчасини кўриб борди. Дастлаб кўшиқчининг эри Луи Виардо билан, кейинчалик унинг ўзи билан танишди. Ёзувчи бу ҳақда "Баҳор тошқинлари" асарида ёзган. П. Виардо қаерга гастролга бормасин, Тургенев ҳам у билан изма-из борарди. У шу тарзда кунларини ўтказиб, Парижда узок қолиб кетди.

Тургеневшуносларнинг айримлари то ҳозиргача ёзувчининг Полина Виардо билан танишуви унинг ижодига халақит берган, дейишса, баъзилари эса аксинча, унга ёрдамлашган дейишади. Тургеневнинг ўзи эса хорихда ижодининг гуллаб-яшнаганини айтади. Кўнраб хикоялар ва "Овчининг хотиралари" асари ўша кунлар ҳосиласидир. Кўнраб хикоялар билан "Бурнистр" хикояси ҳам Зальцбург шаҳрида ёзилганди.

Адибнинг ўзи ёганидек, у чет элда, севгилиси Полина ёнида ўзини жуда бахтиёр ҳис қилган ва бу хоним унинг илҳом манбаи бўлган.

Полина Виардо тўрт нафар фарзанд кўрган. Ўғли таниқли скрипкачи бўлиб етишди. Бу болани Тургеневнинг ўғли деган мип-миплар пайдо бўлади. Бола эса ҳақиқатан ҳам худди қуйиб қўйгандек ёзувчига ўхшарди. "Зодагон-

нев ўз хизматкори Фюктистога боғланиб қолади. Бу аёл "Оталар ва болалар" романида Феничка образида акс этади.

Полина Виардо ҳам мухаббатда беқарор бўлади. У илк бор фортепиано ўқитувчиси, композитор Ференц Листни, кейин эса композитор Шарль Гунони ёқиб қолади. Тургенев Полинани Шарль Гунодан ўта рақиб қилган. Полина Ви-

ТУРГЕНЕВНИНГ ФРАНЦУЗ ХОНИМИ

лар уяси", "Оталар ва болалар" асарлари ўша муҳит таъсирида ёзилган. Ёш ёзувчи умуман аёллар ҳақида кўпроқ сўзлашни ёқирарди. Қирқинчи йилларда Тургенев таниқли рус анархисти Татьяна Бакунинанинг синглисига ҳам кўнраб қўяди. Бироқ бу танишув узокқа чўзилмайди. Шундан сўнг ёзувчи "Тонги туман, оқши туман" номида шеър ёзди. Тургенев хатто ўзининг узок қариндоши О. Тургеневга ҳам уйланмоқчи бўлади. Аммо охири оқибатда у икхтиёрли ёлланган тикувчи аёли Авдотья Ермолаевнага уйланади. Улар фарзандларига Полина деб исм қўйишади. Бу қизни саккиз ёшга гўлаида Францияга, Полина Виардо тарбиясига жўнатишади. Ёзувчи бу ҳақда "Зодагонлар уяси" романида ёслаб ўтган. Унинг ҳаётида яна Виардо пайдо бўлганидан сўнг Турге-

ардо Жорж Санднинг ўғлини ҳам севиб қолган дейишади.

Хар қанча гап-сўз бўлмасин, ёзувчи учун Полина Виардо энг азиз инсон бўлган. Шунинг учун ҳам Тургенев хар доим унинг ёнида бўлишга ҳаракат қилган. Ёзувчи учун энг муқаддас кун ҳам севгилиснинг туғилган куни ҳисобланган.

Виардо ўз даврининг энг машхур аёли эди. У ўзининг жозибадор кўшиқлари билан ҳаммани лол қолдирган. Ўғлининг қалб торларини туншумган Тургеневнинг онаси Полинани "лўли" деган бўлсада, бироқ кейинчалик унинг саъятини тан олшига мажбур бўлди. Қўшиқчи фортепианога жуда зўр чалар, расм чизишда ҳам тенги йўқ эди. Унинг қаламига мансуб Тургенев портрети энг яхши суратлардан бири саналади.

● БУЮҚАРА МУҲАББАТИ

У бутун ҳаётини мусиқкага бағишлади. Моцартининг "Дон Жуан" операси кўп қисмли мажмуасини яратиб учун катта миқдорда маблаг сарфлади. Бу опера Франциянинг Миллий кутубхонасида ҳозир ҳам сақланмоқда. П. Чайковский ушбу опера мажмуасини варақлаштириб, бу асарни гўёки "Моцарт ёзганга ўхшайди", деб юқори баҳолаган.

Етмишнчи йилларнинг ўрталарида Тургенев Виардо учун Буживал шаҳарчасидан ҳовли сотиб олади. Тургеневнинг ўзи ҳам ёзда ўша дала ҳовли яқинида яшаган. Кузда Виардо Париждаги уйига қўчиб келган. Тургенев ҳам ўша уйнинг биринчи қаватида яшарди.

Буживалда ёзувчи ўзининг сўнгги асарларини ёзди. "Денгизда ённи" очеркинни оғир бетоблигига қарамай французчада П. Виардога айтиб туриб ёздирди. Ўлимидан бир ой олдин "Хаммаси тугади" хикоясини ёзишга улгурди. Адиб рақ касалидан жуда қийналиб вафот этди. Полина Виардо эса бир дақиқкага бўлсада, беморни тарқ этмади. Дастлаб Луи Виардо, сўнгра И. Тургенев оламдан ўтди. Тургенев бўйида ослик медалионининг бир тарафида ўзининг фамилияси бўлса, иккинчи тарафида Полина Виардонинг сурати бор эди. Хозир ўша медалион ноёб эконат ҳисобланади. Полина Виардонинг эри Тургенев билан яхши муносабатда бўлган. Улар бир-бирларини қаттиқ ҳурмат қилишган.

Полина Виардо Тургенев вафот этганда аввал Дарю кўчасидаги рус черков монастирида, сўнгра Шимолий вокзалда мотам маросимини уюштиради. Ёзувчининг сўнгги манзилига кузатиш учун франциялик ва россиялик жуда кўп таниқли адабиёт ҳамда санъат намояндalари иштирок этишади. Бироқ Полина Виардо нима сабабдан И. Тургеневнинг Россиядаги дафн маросимига ўзи келмай, қизи Клоди ва куёвини юборган, деган савол ҳамон сирлигича қолмоқда. Полина ёзувчи учун азиз инсон бўлганини тушунарди, шунинг учун унинг ҳаётининг нуқулари вазиёта қўйишни истамагандир?

И.ОМОНОВ таржимаси

МУАССИС:
Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги

Бош муҳаррир:
Шодмон ОТАБЕК

ТАХРИР ХАЙЪАТИ:

Шомансур ОБИДУЖАЕВ
Шухрат ЖАББОР
Анатолий КУДИНОВ
Иzzат АХМЕДОВ
(Бош муҳаррир ўринбосари)
Мирпўлат МИРЗО
Рустам КОСИМОВ
Қуролбой ТЎЛЕБОВ
Ёқубжон ХЎЖАМБЕРДИ

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:

Саидмахмуд АКБАРОВ
Шоҳрух АКБАРОВ
Ортиқбой АБДУЛЛАЕВ
Меҳмонкул ИСЛОМҚУЛОВ
Тўлқин ЛУТФУЛЛАЕВ
Бобоҳон ШАРИФ

МАНЗИЛИМИЗ: 700000,
Тошкент-35, А. Толстой кўчаси, 1.

ТЕЛЕФОНИМИЗ:
136-36-42, 136-35-29,
144-29-09.
Факс: 136-36-42.
ИНДЕКС: 64600
ЖУМА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

Тахририятга келган кўл-ёзмалар (2 ораликда, 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди. Мақола-лардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар зиммасидадир.

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00011 рақам билан рўйхатга олинган.

Буюртма № Г-2839.
4844 нусхада чоп этилди.

Офсет усулида босилди.

Бичими А-3, ҳажми 1 босма табоқ.
Газета тахририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.

«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ БОСМАХОНАСИ.
Манзили:
Тошкент шаҳри,
«Буюк Турон» кўчаси,
41-уй.

Босишга топширилди — 18.00
Босишга топшириш вақти — 18.00

1 2 3 4 5 6

САЛОМАТЛИК ҲАҚИДА ҲИКМАТЛАР

- Дунёда инсонга энг азиз бўлган ниятлардан бири тинчлик бўлса, бошқаси — саломатлик.
- Баданнинг қуввати овқат, руҳнинг қуввати эса илмдир.
- Ташқида эсаётган шайтон роҳит, уй ичида эсаётганидан эса илгит келади.
- Қанчалик мусалффо бўлса ҳамки сул, орпикча ичибса, келтирар қайбу.
- Гамнинг дивоси дўстлар дийдори.
- Саломат бўлай десанг, нафсинг хоҳишига қарама-қарши иш қил.
- Кўп сийиш оз сийишдан ҳам маҳрум қилади.
- Кўнраб мулоҳижа бўлса, сийишдан бўлса, кўнраб қавлап бўлса, саломат бўлади.
- Соғлом бўлай десанг, сайхат қил. Ундан бешта фойда бор: қўнраб ёлпи, куч тўлпиш, мол йишти, илм ва адиб ўрганиш, донолар эйриштида бўлиш.
- Тўрт нарсга борки, уларнинг ози ҳам кўп. Булар: касаллик, тўхшат, дувшан ва қаро.
- Гузаллик, паракдаб оқсан тивик сул, ям-яшил майсазор ва ҳушхат ёзувчи қўзига эяё банишлайди ва нурини ўтқор қилади.
- Одобли одам табиғатга ўхшайди, у билан суҳбатлашган кўнраб саломатлик ва хушхайрият банишлайди.

• Бу — қизиқ!

АНТИКА ПИРАМИДА

Ҳиндистон армияси

алоқа кучлари ҳарбийла-
ри ўн битта мотоциклда
140 кишидан иборат пи-
рамидани ҳосил қилишди.
Бу пирамида 200 км. ма-
софага ҳаракатланган.
Шу тариқа рекорд нати-
жа 1996 йилнинг 14 фев-
ралида Жабалпур (Ҳинди-
стон)да қайд этилди. Пи-
рамидани ҳосил қилишда
бирор бир мослама, тир-
кагич ёки арқонлардан
фойдаланилгани йўқ.

Радиоалоқа, радиоэшиттириш ва телевидение корхонаси жамоаси корхона бошлиғи Мухаммад-нозим Отамухамедовга қайнотаси **Умурзоқ ота МИРЗОХИДОВ**нинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

"Тошкент Телеком" АЖ жамоаси Ғазалкент филиалининг радио монтаж **Олимжон НАЗАРОВ**нинг бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига ва яқинларига ҳамдардлик билдиради.

Тошкент электротехника алоқа институти жамоаси институтининг физика кафедраси доценти **Мансур ИСМОИЛОВ**нинг вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор этади.

"Хабар" газетаси жамоаси газетанинг собиқ ходими Ғазалдин Мамарасуловга онаси **Шарофат ая ҒАНИЕВА**нинг вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.